

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, Paleisstraat 12
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.

Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: 100 Arbeiders ontslagen. — De portugeesche pronunciamiento. — Een ernstig woord, — Arbeidersleiders, — Militaire en proletarische strijdmethoden. — Welke richting? (Slot). — Een vergissing. — Uit het Buitenland: Frankrijk; Engeland. — Belangenstrijd en politieke partijen. — Ingezonden. — Van de Afdelingen. — Van de Colp. Comm. — Korrespondentie. — Advertentiën.

Kolpoteert met onze Kiesrecht-Brochure.

100 Arbeiders ontslagen.

Heden werden aan de Ned. Scheepbouw Maatschappij 100 werklieden ontslagen. Zoo luidt het sobere berichtje, dat we in de bladen vermeld vinden. Och, 't is het gewone liedje. We zijn er al haast aan gewend geworden, niet waar kameraden. 't Schip is klaar. En de arbeiders, die dan niet meer noodig zijn, die gaan de laan uit. Er is voor den patroon niets meer aan te verdienen. Integendeel hij zou er geld op moeten toeleggen. Dat gaat toch niet, niet waar? Dat kan zelfs niet aan een inrichting met een model-patroon als deze!

Want, niet waar, arbeiders, wij zijn er, opdat er winst met ons zal kunnen worden gemaakt. Als dat niet meer kan, dan zijn we onbruikbaar voor deze maatschappij. Of we al ons heele leven zullen hebben gezwogd en geslaafd, om zooveel mogelijk winst voor den kapitalist te maken, dat doet er natuurlijk niet toe. Zijt ge te oud, zijt ge gebrekkig geworden, men wijst u den uitgang der fabriek. Hoe ge verder uw leven eindigt, daaraan stoort zich het kapitalisme niet.

En hoe ge leeft? Of ge er van uw 23 centen per uur zooals aan de Scheepbouwmaatschappij, of van wat meer of minder zult kunnen rondkomen, dat is de zaak van den patroon niet. Voor hem is 't slechts de zaak, of hij, wanneer hij u dit loon geeft, voldoende winst kan maken. Of de levensmiddelen in elk opzicht duurder worden, of de belastingen stijgen, of ge behoefte hebt aan ontwikkeling, of ge verlangt naar wat ontspanning na hard en ingespannen werk, dat gaat hem niet aan.

Maar 't lijkt wel, arbeiders aan de Scheepbouwmaatschappij, of het u ook niet aangaat! En 't lijkt wel, of dit nog een groot deel van de Amsterdamse en andere arbeiders koud laat. En gij hebt er toch wel mede te maken. Uw patroon zal niet zoo welwillend zijn, de winst wat kleiner te maken. Het kapitalisme zal uit zich zelve niet zoo vriendelijk zijn, wat minder aan leger en vloot uit te geven, zoodat ge minder belasting betaalt. Het kapitalisme zal de prijzen der levensmiddelen niet voor u verlagen. Het kapitalisme zorgt niet voor u hij werkloosheid en ontslag, bij invaliditeit en ouderdom.

Dat kunt ge slechts zelve. Slechts de georganiseerde macht der arbeidersklasse kan u brengen tot verlossing uit deze kapitalistische samenleving. Doch zoolang gij meent, dat dit u niet aangaat, zoolang zult gij uitgebuit worden, zult gij een winstmachine blijven, zal uit u aan winst geperst worden, wat er uit te halen is.

Kameraden, daar moet een eind aan komen. Dat moet, omdat het kan. En het kan, als gij het slechts wilt. Thans zijt gij slechts een willoos werktuig in handen van het patronaat. De macht van uw vakbond is niet sterk genoeg om loonsverhoogen af te dwin-

gen, om verkorten werktijd te eischen, om andere verbeteringen in uw levenslot te veroveren. Welnu dan, allereerst u georganiseerd in uw vakbond en den strijd gevoerd, opdat de winst van het patronaat zoo klein mogelijk zij.

Doch dat is niet genoeg, dat is niet voldoende. Daarmede blijft nog het kapitalistisch stelsel bestaan, daarmede blijft de uitbuiting, al wordt ze wat verzacht, al wordt uw lot er iets beter door, al is 't de moeite waard, reeds daarvoor te strijden, met alle macht. Ook het stelsel moet worden vernietigd. En we roepen u op mede met ons te aanvaarden den strijd voor het socialisme.

Die strijd moet gevoerd worden tegen het gansche kapitalisme, onverzoeelijk op elk terrein, en door middel van de vakbeweging en door middel van de politieke actie. Daarom hebt ge u aan te sluiten bij uw politieke partij, de Sociaaldemokratische Partij (S.D.P.) Zij wil voeren met u en met de gansche arbeidersklasse den onverzoeelijken strijd tegen het kapitaal, zonder iets te verwachten van eenige burgerlijke partij, hoe vooruitstrevend die ook schijnt. Zij wil vergrooten de macht der arbeidersklasse door organisatie en inzicht in den strijd. En uw eerste plicht is het althans kennis te nemen van het socialisme. Onze jaargang is pas begonnen. Onze administratie Wijtenbachstr. 13 zendt u gaarne proefnummers. Abonneert u op *De Tribune*, neemt kennis van onze brochures, die ge op elke vergadering kunt vinden. Bezoekt onze vergaderingen. Bedenkt dat onze strijd uw strijd is. Bedenkt dat de strijd voor 't socialisme 't eenige is wat u voldoening kan brengen in de maatschappij, omdat ge daarmede werkt voor het geluk der gansche menschheid. Laat het ontslag van dit honderdtal arbeiders u een aansporing zijn tot ontwaking uit uw laksheid, tot meerder inzicht in onze maatschappij en tot het strijden voor een betere.

Op voor de sociaal-democratie. C.

De Portugeesche pronunciamiento.

Pronunciamiento is de benaming van een dier bewegingen, waardoor in de vorige eeuw het leger of een deel van het leger in Spanje of een der Amerikaansche republieken zich van het gezag meester maakte.

Waar dit mogelijk is bevindt een land zich nog in vóór-kapitalistische toestanden, want in het volledig ontwikkelde kapitalisme is het leger niet meer een afzonderlijke macht in den staat, doch nog slechts een werktuig in de handen der heerschende klassen, resp. van de regeering.

Spanje heeft met Portugal dit gemeen, dat het zich nog voor het grootste deel in voor-kapitalistische toestanden bevindt, zoodat de bourgeoisie er b.v. nog altijd niet regeert. Maar in Portugal is dit alles in veel sterker mate 't geval: daar bevindt men zich nog geheel buiten Europa. Van modern kapitalisme is er nog volstrekt geen sprake, tenzij dan hier en daar, zeer verspreid, in handen en in bezit van vreemdelingen. De landbouw staat er nog op een volkomen middeleeuwsch peil: groote latifundiën (uitgestrekte landbezittingen) waar of op de meest, primitieve wijze een weinig koren, olijven en wijn wordt gebouwd, of waar zeer extensieve veeteelt wordt gedreven. Van een moderne bourgeoisie is er zoo min sprake als van een moderne arbeidersklasse of beide klassen verkeerden er ten minste pas in hun allereerste ontwikkeling.

Deze achterlijkheid van het door de natuur toch zeer begunstigde land is, evenals bij Spanje, in de eerste plaats te danken aan de koloniale avonturen, waaraan het zich van het einde der 15e eeuw af heeft gewijd, aan het imperialisme en de wereldpolitiek, die de beste

krachten van het niet-talrijke volk hebben opgeslurpt en verder aan de historische ontwikkeling gedurende de twee laatste eeuwen, die Portugal hebben gemaakt tot een soort van wingewest voor het Engelsche handelskapitaal, dat sinds het begin der 18e eeuw er elke poging om de economische ontwikkeling te bevorderen, heeft gesmoord. Portugal is daardoor, hoewel het formeel onafhankelijk is gebleven, voor Groot-Brittannië een soort van tweede Ierland geworden, een dier ongelukkige landen, met wier levenssappen het Britsche kapitalisme dik en vet is geworden, die het in staat hebben gesteld de Engelsche bevolking zelf in zijn dienst te stellen. Portugal levert ons dus in tweërlei opzicht een schitterend voorbeeld van de werkingen van de koloniale uitbreiding. Actief en passief, kan men zeggen, door zijn eigen actie en als lijdend voorwerp der koloniale politiek van een machtiger natie, heeft 't er aan geleden, ja is 't er bijkans door ten onder gegaan.

Alle andere omstandigheden, die men nu in de burgerlijke en, natuurlijk ook weer in een belangrijk deel der arbeiderspers, zelfs der socialistische, kan aangegeven vinden als oorzaken van de achterlijkheid, den stilstand, de geringe ontwikkeling van Portugal zijn uit deze historische omstandighedente verklaren. Door de economische inzinking, die een gevolg was van de koloniale politiek, zijn, evenals in Spanje, de adel en het koninkschap, maar vooral de geestelijkheid erin geslaagd hun parasietenbestaan niet alleen te handhaven, maar het nog op reusachtige wijze te vergrooten ten koste van de massa's des volks. Beide klassen, adel en geestelijkheid, bezitten er nog steeds het grootste deel van den bodem, wat, gelijk steeds, grenzelooze uitbuiting der boeren en een zoo laag mogelijken stand van het bedrijf meebrengt. De heerschappij der geestelijkheid beteekent totale verwaarloozing der volksopvoeding: slechts door de heerschappij der bourgeoisie is, gelijk bekend, overal de volksopvoeding ter hand genomen. Zoo is de massa der Portugeesche bevolking zelfs het lezen en schrijven niet meester en die geringe ontwikkeling werkt, althans in de 19e eeuw, natuurlijk ook tot de geringe ontwikkeling der productiekrachten mede. Het karakter van het Portugeesche volk wordt in onzen tijd gewoonlijk geschilderd als goedmoedig, doch geneigd tot indolentie en vadsigheid: nadat we de economische oorzaken hiervan hebben geschetst, zal ons dit niet verbazen.

Het spreekt vanzelf, dat evenals in Spanje, zoogenaamd parlementaire instellingen aan dien toestand van Portugal niets toe of afdoen. Zij zijn, evenals een aantal schoone wetten op papier, o.a. op de leerplicht, welke absoluut niet worden toegepast, niets dan coulissen, opgericht om de goegemeente in en buiten het land gemakkelijker de comédie van een burgerlijken, goedge-regelden staat te kunnen voorspelen.

Gelijk in Turkije en in Griekenland uitte zich ook in Portugal de misère van de economische toestanden het sterkst en het duidelijkst op het gebied van de openbare schuld. Deze heeft in Portugal een, voor de verhoudingen van het arme land, inderdaad fantastische hoogte bereikt en aangezien zij zich natuurlijk in vreemde, vooral Engelsche handen bevindt, is zij als een voortdurende zuigpomp, die het toch al dunne bloed van het land steeds armer en trager doet vloeien. Daaronder nu lijden niet alleen in dergelijke landen de groote massa's der bevolking, die de oorzaken van hun lijden niet inzien, of die hoogstens wijten aan de uitbuiters, die zij direct voor oogen zien, monniken, edelen, woekeraars, handelskapitalisten, maar ook die klassen, die, hoewel niet productief, toch belang hebben bij een grootere productiviteit en die, door de ontwikkeling, welke zich niet geheel laat weren, deel hebben aan de moderne beschaving. In Portugal zijn dit vooral de intelligenten en een deel van het officieren-corps. Wat dit laatste betreft, evenals in Turkije en Griekenland, zag ook in Portugal het officieren-corps en het leger in 't algemeen met woede en leedwezen, hoe, door de massa's plunderaars, die het arme land uitzuigen, ook de nationale weerkracht leed en hoe

't leger materieel en moreel achteruitging. Zoo vormde zich een verbond van deze twee klassen, de intelligenten en het leger (de officieren en een deel der minderen), die, misschien steunende op enkele elementen, welke de beginselen eener bourgeoisie vormen, trachten wilden het land van zijn ergste kwalen te bevrijden. En terwijl dit heel moeilijk is wat betreft de ergste kwaal, de economische stagnatie en de uitzuigerij door het buitenlandse kapitaal, bleef althans de mogelijkheid twee machten op te ruimen, die eveneens aan elken opbloei in den weg stonden, de oppermachtige geestelijkheid en het koningschap, chef der aristocratie tevens.

Dank zij de hulp van het leger is deze poging in de vorige week, naar 't schijnt, geslaagd. Dat de woede der soldaten en van het volk zich nu tegen de geestelijkheid wendt, die tot de ergste uitbuiters behoorde en die bv. reeds uit de registers van geboorte en dergelijke groote inkomsten trok, terwijl het bezit in de doode hand steeds reusachtiger afmetingen aannam, is niet alleen te begrijpen, maar ook in zekeren zin te waarden. Moelijker zal 't de nieuwe regeering vallen, die, zooals wij zagen, op geen enkele productieve klasse berust en die uit den aard der zaak meestal bestaat uit ideologen van 't zuiverste water, aan de andere, grootere euvelen die Portugal teisteren, afbreuk te doen. Met de scheiding van kerk en staat, de verbeurdverklaring van alle geestelijke goederen en der groote latifundiën van adel en geestelijkheid is men er nog niet. En hoezeer is 't de vraag of de Portugeesche republieken goed-burgerlijk denkende intelligenten, zelfs deze revolutionaire maatregelen aandurven!

Uit een proletarisch oogpunt is 't eenige belang der Portugeesche revolutie dit, dat zij misschien de mogelijkheid schept voor de ontwikkeling eener industriteele bourgeoisie en daarmee van een modern proletariaat, dat tot nog toe ontbrak. Ook kan de invoering der Republiek eenige beteekenis hebben voor Spanje, waar ook, zooals wij weten, een omwenteling noodig is om 't ontstaan van burgerlijke instellingen mogelijk te maken. Omtrent de proletarische revolutie, die in Duitschland en elders reeds nadert, leert ons de Portugeesche revolutie natuurlijk niets. Zij speelt als 't ware in een verleden, d.w.z. in den aanvang der 19e eeuw, en in een ander deel der wereld. Wij meenden echter niet te mogen nalaten, haar hier ook eenigszins te verklaren, omdat er zelfs onder socialisten — laat staan in *Het Volk* en dergelijke — weinig kennis omtrent deze en dergelijke gebeurtenissen bestaat. v. R.

Een ernstig woord.

Voor ons ligt het „ernstige woord”, dat Troelstra sprak bij de installatie der commissies voor het Kiesrecht-petitionnement.

Een karakteristiek dokument voor de machteloosheid en het gebrek aan inzicht der arbeidersbeweging in ons land, een dokument voor de doorgaande misslagen in de proletarische politiek door de Arbeiders Partij bedreven.

Een arbeider schreef ons dezer dagen over een stuk uitgaande van de S. D. A. P. zeer juist en tekenend o. a.:

„Inplaats van een heldere uiteenzetting te geven over de diepere oorzaken van den strijd, de steeds scherper wordende tegenstelling tusschen kapitaal en arbeid, wordt daarover maar vluchtig heengestapt. Over onze aartsvijanden, de liberalen, de vrijzinnigen, en hun politieke partijen wordt bijna geen woord gesproken. Zoo-doende worden de klerikale arbeiders verder van het Socialisme afgebracht dan ooit”.

Een zeer juist oordeel inderdaad, dat ook het „ernstig woord” van Troelstra geldt. Evenwel niet alleen de christelijke ook de zgn. anarchistische arbeiders worden door deze anti-klericale revisionistische aktie van ons verwijderd.

Een „ernstig woord” dus van Troelstra over het volks-petitionnement! We zullen er maar niet verder op ingaan dat we daar o. a. lezen:

„Van den Sekretaris wordt verwacht die aangenaamheid van omgang en toch stevigheid van optreden, waardoor een zoo opgewekt mogelijke stemming in de beweging geschapen wordt. Hij zal de aktie in gang moeten brengen en houden op plaatsen waar dat mocht falen”.

Woorden die o. i. een aanwijzing zijn van de treurige zwakte der beweging. Van een persoon mag men anders zóveel niet verwachten!

Ook willen we niet langer stilstaan bij het tot in den treure gememoreerde feit, dat het heele kiesrecht-petitionnement, getuige wederom dit „ernstig woord”, meer tot de arbeiders-kiezers, die onder de christelijke arbeiders te vinden zijn, gericht schijnt, dan tot de reeds *klassebewuste* arbeiders, maar die uit gering politiek inzicht niet het Socialisme maar het Anarchisme naloopen. We willen alleen konstateren dat deze manoeuvre op dit punt niets zal geven. De klerikalen zijn beter demagogische kiezersvangers dan zelfs de mannen der S.D.A.P. Maar de taak der zich noemende „Sociaaldemokratische” Arbeiders-Partij moest dan ook een andere zijn, en wel inzicht brengen. En hoe staat het nu daarmee?

Daarvan nu zegt Troelstra volgens het verslag van *Het Volk* het volgende:

Er is o. a. groote behoefte aan een of meer vlugschriften waarin de geschiedenis der Kiesrecht-beweging in verschillende landen van Europa wordt besproken (dan worden Zweden, Finland, België en Oostenrijk genoemd; *Duitschland, Saksen, Pruisen* worden volgens *Het Volk* niet genoemd!) Deze vlugschriften zullen natuurlijk geschreven moeten worden op een manier, dat zij in den geest der S. D. A. P. werken; dat zij een middel worden om den revolutionairen geest der partij, niet om speciale twistpunten naar voren te brengen. Een ander vlugschrift zal den stand der sociale wetgeving met het kiesrechtvraagstuk in verband moeten brengen,

een derde de geschiedenis der kiesrechtbeweging in ons land historisch-materialistisch moeten bewerken.

Schoone woorden, nietwaar. Ook na Deventer hoort men dat wel graag in den mond van den leider der Arbeiders Partij: revolutionaire geest, historisch-materialistisch enz. Om te begrijpen wat dat jargon beteekent, moet men het evenwel in zijn verband beschouwen, en ook zien wat er niet staat. Zoo lezen we in *Het Volk* niet, dat Troelstra zeide, dat vooral het verraderlijke optreden van de vrijz.-demokraten en liberalen ten opzichte van de Kiesrechtbeweging eens moet worden nagegaan. Dat zou ook niet kunnen in de Arbeiders Partij, want daar mogen „geen twistpunten naar voren gebracht”, zooals het in S. D. A. P.-dialekt heet. Maar twee joden weten wat een bril kost, en „Marxisten” en revisionisten in de S. D. A. P. weten, dat dit zeggen wil: **Mond houden over de volkomen onbetrouwbaarheid der liberalen en vrijzinnig-demokraten in zake Kiesrecht.**

Het volks-petitionnement moest dienen om macht, om inzicht te brengen, zelfs revolutionairen geest. Maar als men den arbeiders het belangrijkste inzicht in den Kiesrechtstrijd verzwijgt, hoe wil men ze dan tot macht en revolutionaire geest brengen? Revolutionaire geest wil zeggen, het zien van den maatschappelijken, politieken en ekonomischen toestand zooals die is, nl. verscherping van tegenstellingen tusschen de klassen op elk gebied, met als resultaat scherper verzet van *alle* burgerpartijen tegen de zelfstandige arbeidersbeweging. Macht wil zeggen het op het gegeven oogenblik gebruik maken van dit inzicht, het scherpe inzicht in scherpe daden van organisatie en demonstratie omzetten. Zonder revolutionaire geest geen duurzame macht, maar zonder het heele inzicht in het maatschappelijk en politiek zijn geen revolutionaire geest. Evenwel de pers-kommissie van de Arbeiders-Partij, geïnstrueerd door Mr. Troelstra, mag als zooveel burgerlijke persmensen „geen twistpunten naar voren brengen”, wil zeggen over de liberalen, over Duitschland, over het verband van Kiesrechtvraagstuk en sociale wetgeving mag zij niet de geheele, niet de radikale waarheid geven.

Zoo blijft dan deze petitionnement-vertooning een vertooning van zwakte der Arbeiders-Partij, een verder afstooten van het revolutionaire, klassebewuste element, een zoeken naar nieuwe Kiezerstroepen, een sparen van de liberalen. Terwijl naar het woord van dien arbeider dien we aanhaalden, de liberalen juist de aartsvijanden zijn van onze arbeidersklasse en zeker in de Kiesrechtstrijd. En tegen hen diende onze Kiesrechtbeweging in de eerste plaats gericht diende te zijn. WP.

Arbeidersleiders.

Wat voor sinjeurs de leiders der American Fed. of Labour zijn, wier **chef Gompers, de kapitalistenknecht** hier door Oudegeest, Vliegen, Polak etc. zoo feestelijk is ontvangen en verwelkomd, blijkt uit het volgende inderdaad haast ongelooflijke staaltje.

De Amerikaansche spoorwegmagnaten, die zooals ieder weet, ontzaglijke winsten maken, ten koste van 't Amerikaansche volk in al zijn geledingen, die verder zich om hun personeel zooveel bekommeren als om ongedierte, voeren sinds eenigen tijd een campagne voor verhooging der spoorwegtarieven, d.w.z. voor de mogelijkheid om nieuwe honderden millioenen op te kunnen stapelen.

Deze milliardairs nu hebben bij dit nobele streven de ondersteuning gevonden van de arbeidersleiders à la Gompers, die aan 't hoofd staan der vakverenigingen van Amerikaansch spoorwegpersoneel.

De arbeiders verlangen bij de enorme stijging der levensmiddelen eenige loonsverhoging om althans niet te veel achteruit te gaan. En de heeren leiders richten het nederige verzoek aan de mammothten, die de spoorwegen regeeren, om een stukje geld per week meer voor hun slaven, die wekelijks bij tientallen worden overreden en verminkt, doch sporen de mammothten tevens aan de tarieven te verhoogen, opdat hun winst door die loonsverhoging niet zal worden verminderd. Immers die winsten komen den Mammoetjes even rechtmatig toe als den arbeider zijn loon, den ezel zijn brood, den os zijn gras!

Men ziet, waartoe de kapitalistisch-denkende en voelende arbeidersleiders in staat zijn.

Militaire en proletarische strijdmethode.

Het korpsbevel van generaal von Bissing, dat op het Duitse congres openbaar gemaakt werd, heeft reeds tot menige bespreking aanleiding gegeven. Maar de verontwaardiging over het gereed zijn van de militairen tot een bloedbad van de massa, die daarbij tot uiting kwam, vormt niet de voornaamste gewaarwording, die dit document bij de klassebewuste arbeiders wakker geroepen heeft. Ook in Maagdeburg lag in de uitroepen van de gedelegeerden niet slechts toorn over de bloeddorstigheid van de machtingen, doch voor alles ook spot en hoon over hun domheid. Daarin ligt voor ons juist de belangrijkheid der zaak. Hoe vertoornd men over de zorgvuldige voorschriften tot organisatie van het in-de-pas hakken van het volk ook moge zijn, door zulk een toorn zullen de militaire machthebbers zich daarvan niet laten afhouden en vrees en angst zouden het overblijvende gevoel van de massa moeten zijn. Daarvan is echter niets gebleken, veeleer hebben de vertegenwoordigers van de arbeiders

het document met rustige gelijkmoedigheid opgenomen. Want zij weten, dat van deze wreede plannen niets of slechts weinig in de praktijk kan worden omgezet. Meer nog dan de barbaarsheid treedt in dit geschrift van von Bissing de volledige onbekwaamheid van de heerschende geweldenaars aan den dag om het wezen der revolutionaire beweging van het proletariaat te begrijpen en zich daartegen te wapenen. Als een krijgsman, die van woede blindelings met zijn wapen om zich heen slaat, daarbij blindelings ook bloed vergiet, maar tegelijk geheel buiten staat is den vijand ook slechts in het geringste ernstig te treffen, ziet hier het heerschende geweld er meer belachelijk dan verschrikkelijk uit. Achter het van bloed druipende tijgervel steekt in den grond van de zaak slechts een ezelskop.

De heerschenden klasse blijft in haar strijd tegen een nieuwe revolutionaire klasse altijd bij haar tijd ten achter. Zij gelooft met de zelfde middelen te kunnen volstaan, die haar zelf bij haar opkomen goede diensten bewezen hebben. Als heerschende klasse, die door het geweld is opgekomen, gelooft zij zich door brutaal geweld tegen de onderdrukten in haar heerschappij te kunnen staande houden. Zij begrijpt niets van de nieuwe strijdmiddelen van de opkomende klasse, zij staat radeloos tegenover hen en grijpt daarom altijd naar de oude middelen, die nu geen uitwerking meer hebben.

Leest men de maatregelen, die tegen de proletarische beweging genomen zullen worden, het voortrukken van tirailleursliniën, het optrekken van machine-geweren, het beschieten van de vensters, het doorslaan van de muren om door de huizen en over de binnenplaatsen de «opstandelingen» in den rug aan te vallen — dan voelt men zich plotseling naar een vroeger tijdperk terug verplaatst. De methode der gewapende straatgevechten tusschen volk en militairen heeft in de burgerlijke omwentelingen van de 19e eeuw een rol gespeeld op dezelfde wijze als in het begin der arbeidersbeweging. Ook het proletariaat heeft bij zijn eerste opkomst het wapengeweld als strijdmiddel aangewend; de Juni-slag van 1848 en de Commune van Parijs vormen glorieuske epizoden van offeringsvolle strijd in de geschiedenis der arbeidersbeweging. Op deze manier van strijden is de krijgstaktiek der hedendaagsche Duitse machtingen ingericht, maar de tijd, dat voor het proletariaat zulk een strijdtaktiek mogelijk was, is reeds lang en voor altijd voorbij.

Het waren ook slechts de bijzondere omstandigheden van een pas beginnende en zwakke proletarische strijd, die de toenmalige methoden mogelijk maakten. De bourgeoisie had de heerschende machten slechts kunnen neerwerpen met behulp van het gewapende proletariaat. De arbeiders hadden als bondgenooten der bourgeoisie de slag geleverd; zij vormden de massa, voelden zich daardoor sterk en dachten er heelemaal niet aan, aan de bourgeoisie nu rustig de heerschappij over te laten. De autoriteit der nieuwe, zelf uit een revolutie opgekomen regeering stond nog heelemaal niet vast. Vandaar dat het in het geheel niet onmogelijk scheen, met dezelfde tot nu toe aangewende methoden van den wapenstrijd de heerschappij voor de arbeiders te veroveren of staande te houden. Eerst door de poging zelf kon blijken, dat het noodige klassebewustzijn eerst bij een kleine minderheid voorhanden was, dat de groote massa van het volk zich van zelf naar de leiding en de voorschriften van de nieuwe heerschende klasse voegde en dat aan het proletariaat nog de juiste organisatie ontbrak.

In zijn bekende inleiding tot de «klassenstrijd in Frankrijk» van Marx heeft Engels dit feit vastgesteld en aangewezen, waarom de gewapende strijd op straat tegen het militarisme, de opstand volgens de oude stijl, voor het proletariaat een onbruikbare en verouderde methode geworden is. Daarmee werd dus uitgesproken, dat de proletarische omwenteling geheel nieuwe en andere methoden van stijfvoeren noodig heeft. Maar slechts naar de ontkenkende kant werd dit uitgesproken, de onmogelijkheid der oude methoden werd vastgesteld. Wat in haar plaats moest treden ontbrak daarbij en moest ontbreken. Engels wees met recht op het parlementarisme als het betere middel om de socialistische beweging groot en machtig te maken. Maar Engels gaf zich niet aan de illusie over, door welke anderen toenmaals en daarna bevangen zijn, dat de arbeiders eenvoudig met het stembillet de politieke heerschappij konden veroveren. Op welke wijze de arbeiders hun revolutionaire strijd om de heerschappij zouden voeren, was toenmaals nog niet juist te zien. Nu eerst, nadat we de aanvang van een revolutionaire massabewegingen in verscheidene landen doorleefd hebben, kunnen wij daarover iets vooruit zeggen en vooruit zien. Nu pas treedt het bepaalde karakter, de bijzondere natuur van de proletarische strijd voor de vrijheid telkens helderder te voorschijn.

Men heeft dikwijls betreurd, dat aan het Duitse proletariaat de revolutionaire overlevering ontbreekt, dat het derhalve zoo moeilijk in beweging komt en de ergste onderdrukking verdraagt, zonder tot tegenstand over te gaan. In deze klacht steekt altijd nog een stuk van de oude en verouderde begrippen over revolutie. Door de onmogelijkheid van zulke opstanden naar ouden trant, die door de geweldige macht van het Duitse militarisme onuitvoerbaar en door het kiesrecht voor de Rijksdag overbodig bleken te zijn, hebben zich juist in het Duitse proletariaat de voorwaarden tot de zuiver proletarische omwenteling, vrij van alle bijmengselen van vroegere burgerlijke geweldmethoden, ontwikkeld. Wat een zwakte scheen, zal zich als de bron van de grootste kracht

openbaren. Zoals zij het in de toepassing van het algemeen kiesrecht voor onze strijd waren, zoo zullen ook in de vorming van de aan het proletariaat eigen revolutionaire strijdmethoden de Duitsche arbeiders van te voren de baanbrekers der internationale arbeiders-klasse zijn.

De kracht van het proletariaat ligt in de eerste plaats in zijn bewustzijn, dat het de massa van de bevolking vormt en wel de massa op welks arbeid de gansche maatschappij berust. En ten tweede ligt zij in de organisatie en de krachtige discipline. De gewoonte van het georganiseerde handelen stelt de arbeider tot groote massabewegingen in staat, want daarbij hangt alles ervan af, dat ieder altijd op de kameraden kan rekenen, en niet aan zich zelf denkt, maar zich slechts als een onderdeel van het geheel voelt. Omdat de proletariërs de massa vormen, kan de kleine troep huurlingen, die de heerschers ter verdediging van de „orde" gehoord hebben, geen massabewegingen tegenhouden, zonder dat eenig geweld tegen die troep aangewend wordt, zal ze eenvoudig door de geweldige massa des volks overvleugeld worden, zoodra dit eenmaal met vast besloten wil voortschrijdt. Daarop berust de goede uitslag van de in dit jaar gehouden straatdemonstraties. En tegen het speciale proletarische middel van de massastaking is geweld eerst recht zonder uitwerking.

Zonder twijfel zou het leger door zijn aantal in staat zijn een volksmassa er onder te houden. Maar zulk een leger is tegelijk een volksleger, het bestaat uit de kinderen van het volk zelf. En zulk een volksleger kan men niet tegen de volksmassa doen optrekken. Ja, wanneer het met wapens tegen het leger zou strijden, dan ging het, dan zou de «opstand» te onderdrukken zijn. Maar tegen een volksmassa, die geen geweld aanwendt, die slechts lijdelijke tegenstand biedt, die met gekruiste armen tegenover de militairen staat, kan een volksleger niet aangevoerd worden, zonder dat de discipline daarbij krachteloos wordt. Met de eisch op vader en moeder en kameraden te schieten, drijven de machtigen hunne soldaten noodzakelijk tot ongehoorzaamheid. De groote volksmassa, die tegenover een met gewelddadigen wapende heerschers-klasse staat, kan niet door geweld zegevieren, maar zij zegeviert, slechts, maar dan ook des te zekerder, door van het geweld af te zien.

Daarom kan de arbeidersklasse met een rustige glimlach de aan het licht gekomen voorbereiding tot de bloedige burgeroorlog terzijde leggen. Zij weet, dat zij tot deze aanwending in het geheel geen gelegenheid bieden zal, de machtigen zullen met hun achterlijke strijd tactiek een smadelijke val beleven en daardoor opnieuw hun onbekwaamheid tot behoud hunner heerschappij bewijzen. A. P.

Welke richting?

De Staat, het Kiesrecht en de leiding in den strijd.

Het machtigst instrument in landen van de heerschende klasse is de staat.

Van deze vesting uit organiseert zij haar scherpste aanvallen op de arbeidersklasse. Voor ons is de weg naar de macht allereerst een weg naar de staatsmacht.

Wij willen toepassing van de democratie in den kapitalistischen staat. Wij eischen algemeen en gelijk Kiesrecht voor mannen en vrouwen.

Met het stellen van deze bij uitstek proletarische eisch schiften wij al dadelijk het kaf van het koren. Want tegenwoordig heeft geen enkele groep der bourgeoisie behoefte aan de democratie, integendeel, zonder uitzondering, zijn zij er als de dood voor. — En zou het werkelijk waar zijn, dat er toch hier of daar nog burgerlijke democraten zijn te vinden voor onzen eisch, welnu dan mogen zij meegaan, waarom niet, maar zonder daarvoor eenigen invloed op onzen eisch te mogen hebben. Niet dus als een Troelstra de eisch verzwakken, door „algemeen Kiesrecht" te zeggen zonder meer.

Algemeen Kiesrecht is iets tweeslachtigs, zooals trouwens de heele politiek van Mr. Troelstra en zijn arbeiderspartij.

De bourgeoisie wil ook wel zeggen „Algemeen Kiesrecht" maar dan met een... maar er achter. Die maar wil dan zeggen een beperking.

B.v. een beperkt vrouwenkiesrecht. Een dameskiesrecht, waarover Mr. Troelstra alweer, zeer goedkeurend het hoofd heeft geknipt. Hij veronderstelt dat het algemeen kiesrecht door mannen met het dameskiesrecht er bij, in ieder geval het proletariaat sterker kan doen zijn... in de verkiezingen. Ja, ja „de groote leider" liet bij voorbaat de groote eisch al vallen.

Dit is een prachtig voorbeeld van revisionistisch verval; terwille van enkele vrijzinnige groepen in de politiek — de volledige eisch laten vallen, anders krijgen wij te kleine minderheid er voor... in de Kamer.

In plaats van den open en klaren eisch niet alleen op het betoogingsveld H. H. Leiders v/d S. D. A. P. maar overal waar socialisme moet zijn, dus ook in de Kamer krijgen wij klein politiek en diplomatiek spel met wederzijdsche concessies.

Alsof de „goocheme" Troelstra in de kamer het algemeen Kiesrecht, zooals wij dat bedoelen, voor ons zal krijgen.

Neen, alleen de groote willende arbeidersmacht, met een socialistisch inzicht, dwingt een regeeringslichaam aan den arbeiders eisch toe te geven, niet een stel democraten in het parlement, die zich schrijven en noemen: sociaal-democraten.

Wij willen deze macht gaan leiden — zoo klein wij zijn. Maar in den strijd om de leiding zullen wij groot worden. Wij zullen oppassen voor revisionistisch verval en anarchistische waanzin.

Kennis zullen wij u brengen, arbeiders, kennis, welke wij zoo broodnoodig hebt in den strijd tegen onze uitbuiters.

En met deze kennis en strijdensmoed gewapend zullen wij ook leven en beweging brengen in de bewegingloze, futloze moderne vakbeweging; zullen de proletariërs langs de lijnen van het revolutionair-strijdend socialisme stap voor stap voorwaarts gaan naar de nieuwe maatschappij, die ontstaan gaat.

Op, mannen en vrouwen der arbeidersklasse, wij roepen U na de betooging toe: Gaat niet slapen als Uw tegenwoordige leiders, maar gaat de actie er in brengen, dag en dag, onder aanvoering van ons propageerend woord en schrift, kortom onder leiding van de Sociaal-Democratische partij in Nederland!

J. MULDER.

Een vergissing.

Naar aanleiding van mijn ontslag-aanvraag als Secre-
saris der S. D. P. zegt *«Het Volk»* van Zaterdag, 9 Oct.:

„De Tribune meldt dat Mevr. Mensing ontslag heeft genomen als Secretaresse van het Hoofdbestuur der S. D. P. Men herinnert zich, dat haar eenigen tijd geleden reeds de Vrouwenrubriek in *«De Tribune»* ontnomen was, omdat die te feministisch genoemd was."

«Het Volk» vergist zich, wat meer gebeurt wanneer het iets aangaande de S. D. P. heeft te vermelden.

Het opgeven van de Vrouwenrubriek, zoowel als het neerleggen van mijn functie in het partijbestuur der S. D. P. zijn besluiten geweest zuiver uit mij-zelf voortkomend zonder zweem zelfs van wenk van bovenaf of vanuit de partij.

Ik heb eenvoudig voor het oogenblik noodig, ontheven te zijn van verantwoordelijk werk. Dat is naar ik meen meer menschen overkomen, die bij ingespannen arbeidsleven de gelegenheid hadden moeten ontberen tot vorm en mate van ontspanning, als aan hun persoonlijke behoefte zou hebben beantwoord.

Er bestaat echter, gelukkig voor mij, wel eenige kans dat ik na een rusttijd, mij weer op het drukst van het strijdterrein zal durven wagen.

M. MENSING.

Uit het Buitenland.

Frankrijk. Hoewel er in Frankrijk, zooals bijna steeds, gewichtige dingen genoeg aan de orde zijn, wordt op 't oogenblik dat we schrijven, al 't andere op den achtergrond gedrongen door de wel plotseling, maar allesbehalve onverwacht uitgebroken spoorwegstaking op de lijnen van den Noorderspoorweg, welke staking bereids gevolgd is door die op de lijnen van den voormaligen Westerspoorweg, die in staatsbezit is overgegaan, nadat, zooals vele lezers zich nog zullen herinneren, voor het totaal rotte materiaal van dezen spoorweg een cadeau van 100 miljoen boven de waarde aan de aandeelhouders, dus aan enkele groote kapitalisten was geschonken.

De onmiddellijke oorzaken van deze nieuwe geweldige uitbarsting van den proletarischen klassenstrijd in Frankrijk interesseeren ons natuurlijk minder dan de dieper liggende. Wat de eerste betreft is 't genoeg te zeggen, dat de staking op den Noorderspoorweg een gevolg is van de brute weigering der directie om met de vakvereenigingen te onderhandelen over een eenigszins behoorlijke loonsverhoging, in overeenstemming met de duerde der tijden. Maar behalve deze onmiddellijke oorzaak heerschte er sinds lang groote ontevredenheid over 't spoorwegpersoneel over de pensioenregeling en waren er nog tal van andere grieven. De spoorwegmannen hebben lang hingeduld bewaard; ze hebben op alle mogelijke manieren en de directies en de publieke opinie en de regeering trachten te overtuigen van den ernst van den toestand en hun vasten wil om zich niet met een kluitje in 't riet te laten sturen. 't Heeft niet gebaat. Integendeel: de regeering daarin gesteund door de kapitalistische pers van alle gading, heeft alles gedaan om de directies in hun verzet tegen onderhandelingen met 't personeel te stijven, heeft door haar dreigementen die directies en de kapitalistische drijvers steeds weer een hart onder den riem gestoken. De volle verantwoordelijkheid voor de staking valt dus op het ministerie van de renegaten, op den gewezenen socialist Briand in de eerste plaats. Briand heeft gedreigd, in geval van een staking, de spoorwegmannen te mobiliseeren, hen dus onder de bepalingen van de krijgstuicht te plaatsen en hen zoo te dwingen toch te arbeiden. In hoeverre hij in staat zal zijn dit dreigement uit te voeren en of 't hem, indien hij 't kan, veel zal baten, kunnen wij natuurlijk nog niet weten.

Maar, zooals gezegd, deze spoorwegstaking, die wel weer een prachtig bewijs is van de geestkracht der Fransche proletariërs maar welker uitslag natuurlijk zeer onzeker is omdat de organisatie ook bij deze arbeiders nog veel te wenschen overlaat, heeft als eigenlijke diepere oorzaken het kwaad, waaraan Frankrijk in zijn geheel lijdt: de achterlijkheid van 't Fransche kapitalisme en de overmacht van geconcentreerde kapitaalmachten, die dank zij hun van ouds verworven monopolie, zich er zelfs niet om behoeven te bekommeren hun bedrijven op de hoogte van den tijd te houden. De Fransche spoorwegen zijn slechts en voor het publiek en voor de arbeiders, omdat ze voor de winst van enkele aandeelhouders en groote financiers werken en zich nergens anders om bekommeren terwijl de regeering der geld-republiek, uit beroepspli-

tiëkers bestaande, stilletjes laat begaan. En zoo bewijst ook deze groote botsing weer de noodzakelijkheid van een sterker samensluiting van alle krachten der Fransche proletariërs, teneinde op de staatsmacht een druk uit te oefenen, zoo groot, dat zij de macht der monopolistische kapitalisten kan breken en de productiekrachten van Frankrijk kan bevorderen.

In een opzicht komt deze staking juist van pas. Zij is mogelijkerwijze een buitenkansje juist voor den ex-revolutionairen vriend van Anseele etc., Briand. Briand's politiek namelijk is op het jongst gehouden congres der radicalen en radico-socialisten bijna eenstemmig veroordeeld. De radicale partij wil niets weten van Briand's politiek van „bevrediging", welke neerkomt op een samenwerking met alle „republikeinen," d.w.z. ook de rechtsche, niet-radicalen doch half-clericale grootkapitalistische groepen. Nu beteekent dit votum van het congres der machtige regeeringspartij niet veel, omdat de radicale partij slechts een verzameling van klieken is, bijeengehouden door de zucht naar de regeeringsmacht en den buit, dien 't bezit der regeering biedt. Zoo doende dienen de congressen slechts voor de galerij, voor vertooning naar buiten, terwijl de kamerleden toch hun eigen weg gaan. Briand heeft echter, gelijk van zelf spreekt, toch heftig op dat besluit van het congres der „regeeringspartij" geantwoord met een dreigement, dat hij de radicalen los zou laten en tegenover hen een eigen regeeringspartij zou stichten, die dan alle baantjes en alle winsten zou binnenslepen. Men ziet: hoever de afval van het socialisme leiden kan. En in deze omstandigheden komt Briand de staking der spoorwegmannen meer of min gelegen omdat hij zich tegenover de geheele bourgeoisie en niet 't minst ook tegenover de massa's der radicale reactionnaire kleine burgers en boeren weer eens als de man kan uitspelen die de orde bewaart en de maatschappij redt. Dat heeft hij reeds eenmaal met den Meidag kunnen doen en nu kan hij Clemenceau's lauweren bij de poststaking van 1909 voor zich binnenpalmen.

Wij moeten ten slotte nog met een enkel woord melding maken van 't congres der Fransche vakbeweging te Toulouse. Een nieuwtje was hierbij de begroeting door een afgevaardigde der Duitsche vakbeweging, een bewijs, dat de banden tusschen de Confédération en de Gewerkschaftscommission, ondanks alle principieel en uiterlijk verschil toch nauwer zijn geworden.

Het congres dat ten deele zeer stormachtig was, en op welks karakter wij denkelijk nog wel eens terugkomen, bestond natuurlijk nog steeds uit een overwegend syndicalistische meerderheid en nam dan ook o.a. na uitvoerige debatten een motie aan, die de medewerking aan de wet op de pensionneering van oude arbeiders, het zwendeling, waartegen onze vriend Guesde stemde en dat de reformisten zoo toejuichen, weigert. Opnieuw blijkt dus dat de Fransche arbeiders van dit soort sociale wetgeving niet gediend zijn.

***

Engeland. Onlangs zijn er op 't congres der Engelsche vakvereenigingen te Sheffield dreigende woorden gesproken naar aanleiding van de houding die de rechterlijke macht sinds het bekende Osborne-vonnis tegenover de vakvereenigingen aanneemt. Zooals men weet, is 't door dit vonnis onwettig verklaard, dat de vakvereenigingen van haar leden bijdragen heffen tot 't voeren van den politieken en parlementairen strijd en ondergraaft het 't bestaan der Arbeiderspartij. Een aantal vakvereenigingsleiders te Sheffield nu, anders van de tamste, gingen met de heftigste dreigementen tegen dit vonnis te keer en verzekerden, dat zij 't zouden voorbijgaan en er desnoods voor in de gevangenis wilden. Van reformistische zijde vernam men niet minder felle termen. Kortom, 't scheen alsof 't Osborne-vonnis eindelijk weer eens een prikkel was geworden, die de Engelsche vakvereenigingsleiders op zou drijven tot meerdere actie.

Degenen, die dit gehoopt hebben, zijn voor de zoveelste maal in hun verwachtingen teleurgesteld. Integendeel: het Osborne-vonnis is voor de illustre leiders der Arbeiderspartij het voorwendsel geworden om aan hun partij het laatste schijntje onafhankelijkheid te ontnemen en zich met pak en zak aan 't liberalisme over te leveren. De leiding der partij heeft besloten om uit de Statuten der partij zekere dingen te verwijderen, „welke bij het begin der beweging noodig waren, die nu echter bij de regelmatige functioneering der partij overbodig zijn." En wat moet er dan verwijderd worden? Wel, de bepaling, dat ieder, die namens de Partij in 't Parlement zitting wil hebben haar statuten moet onderschrijven. Wanneer men nu weet, dat in die statuten staat, dat „parlementsandidaten en leden zich moeten verbinden om... volgens de besluiten der parlementaire fractie te handelen, voor zijn kiezers slechts op te treden als Arbeiderscandidaat, en zich streng te onthouden van samenwerking met andere parlementaire fracties en het bevorderen der belangen van dese...," dan begrijpt men, wat het doel van dit voorstel is. De leden der Arbeiderspartij in 't Parlement moeten niet meer verplicht zijn zich van samenwerking met andere, dwz. van de liberale partij te onthouden!

Blijkbaar hopen de leiders der Labourpartij, de „socialisten" Macdonald, Snowden, Herderson, Shackleton etc., die nog op 't internationaal congres te Kopenhagen weer o zoo principieel deden, met dit plannetje de gunst der liberale partij opnieuw te verwerven, teneinde hun veege levens, pardon zeteltjes, te redden!

Aan strijd tegen 't liberalisme, d.i. het kapitalisme, denken deze heeren natuurlijk niet: zij likken als trouwe honden de handen, die hen zoeven hebben geslagen.

Dit voorstel van de leiding der Arbeiderspartij, 't welk nog slechts de goedkeuring van het congres behoeft, beteekent het einde van de comédie harer onafhankelijkheid, de opheffing ook van den schijn, dien men tot nog toe trachtte te bewaren.

Wij kunnen het verbreken van dien schijn niet anders dan toejuichen. Het is de eenige manier om de Britsche arbeiders langzamerhand weer de oogen te openen voor hun leiders en, indien de opstand, die er op 't oogenblik in de I. L. P. (de partij van de reformisten à la Keir Hardie) tegen de leiding der partij gaande is, welke leiding de I. L. P. immers tot een bijwagen van de Labour-partij heeft gemaakt, indien de opstand er nieuwe kracht door krijgt, dan kan uit een en ander voor 't Engelsch socialisme nog wat goeds voortspuiten. Immers, slechts in de aaneensluiting der werkelijk socialistische elementen uit de I. L. P. bij die der S. D. P. ligt de mogelijkheid voor grootere krachtsoefening van 't Engelsche socialisme.

Belangenstrijd en Politieke Partijen.

De vertegenwoordiging van het kapitalistisch belang.

Het burgerlijke parlementarisme is bezig zich te vormen. De oude leuzen der partijen zijn versleten, het geloof aan de oude programma's is verdwenen. De oude burgerlijke ideologie is door de kapitalistische werkelijkheid tot een absurditeit geworden, een nieuwe heeft zich niet ontwikkeld; daarom wordt het politieke idealisme geheel verloochend en de naakte strijd der belangen treedt steeds scherper en schaamtelozer als de eigenlijke drijfveer van den partijstrijd op den voorgrond. Er vormen zich groepen van belangen, welke invloed de oude fracties volgen moeten. Het ontbreekt ook niet aan pogingen, om de traditionele partijformaties ten gunste van de nieuwe vertegenwoordigingen van belangen te doen springen. Werd vroeger de staatsidee als het allen vereenigende moment aangegeven, thans wordt ijverig de trom geroerd, om allen, die een gelijk maatschappelijk belang hebben, samen te brengen, opdat ze door hun georganiseerden invloed de middelen en de macht van den staat naar hun zin kunnen gebruiken. De agrarische bond in Duitschland kan wel voor de gansche wereld als het voorbeeld van zulk een belangenorganisatie gelden.

Toch, hoewel ook de „Bund der Landwirte” een tijdlang doelbewust er naar streefde, de politieke partij door de maatschappelijke vertegenwoordiging te vervangen, heeft ze zich nog naar de oude partijformaties moeten voegen. De politieke tradities en gewoonten wortelen nog te diep in de geesten, om overhoop te kunnen worden geworpen. Vooral echter was de sociale laag, waarop de bond steunde, de landheeren en heerenboeren, niet sterk genoeg, om uit eigen kracht een toonaangevende politieke invloed uit te kunnen oefenen. De agrarische bond werkte door bemiddeling der partijen en verkreeg zijn beschermende rechten, omdat de regeering zelve ze voor haar vlootbouw noodig had en omdat de industriele kartellen hun macht op de beschermende rechten bouwden. De „Bund der Landwirte” maakte zijn patriotisme afhankelijk van de beschermende rechten; hij is thans de belangrijkste steun der Pruisische regeering, omdat hij de beschermende rechten te verdedigen heeft. Maar wanneer ook al de beschermende rechten vervallen, dan zal toch nog steeds de solidariteit der agrarische producenten blijven, die reeds nu, gesteund op hun organisaties, naast de handelspolitiek op eigen hand den strijd tegen de verbruikers voeren.

Onder de industriele bourgeoisie ontbreekt het eveneens niet aan pogingen, vertegenwoordigingen van belangen buiten de bestaande partijen te scheppen. Scherp naar voren gekomen zijn in de laatste jaren de werkgeversverbonden. Het doel is de strijd tegen het georganiseerde proletariaat. Dit doel bleek te zijn het principe van de meest vergaande belangensolidariteit der kapitalistenklasse. De werkgeversverbonden hebben zooals bekend niet slechts de grootste centralisatie in het afzonderlijke land bereikt, maar zijn ook reeds tot internationale aaneensluiting, in elk geval tot internationale overeenkomsten gekomen. Zij oefenen een druk op de politieke partijen uit, doch bevinden zich niet daarmede in volle harmonie, terwijl de gedachte, als zelfstandige partij op te treden, ofschoon ze ook herhaaldelijk in Duitschland is opgedoken, nog niet verwezenlijkt kon worden. Ze zal ook niet verwezenlijkt worden, want afgezien van de negatieve kant, de strijd tegen de sociaal-democratie, gaat het moeilijk onder de moderne bourgeoisie eenheid van belangen te bereiden. Ten opzichte van de vraagstukken der handelspolitiek vertoont de kapitalistenklasse zelve twee uitersten: de richting voor beschermende rechten, aan welker spits de kartellen staan, en de richting van den vrijhandel, die zich om den groothandel en de export-industrieën groepeerd. Tusschen de beide uitersten, die elkaar bestrijden, nemen belangrijke industrieën een neutrale houding aan. Deze sluiten zich vrijwillig of ook noodgedrongen bij de richting aan, die juist aan het roer is, en zoeken, al naar de omstandigheden, zich den vrijhandel of de beschermende rechten ten goede te doen komen. Zoo is b.v. het nieuwe Duitsche toltarief niet als een gemeenschappelijk belang der industrie te beschouwen, maar het is daardoor in 't leven geroepen, dat men beschermende rechten door beschermende rechten overtroefde d. w. z. de schade der beschermende rechten voor de deze waren verwerkende industrie door verhoogde bescherming van die industrie trachtte op te heffen. Nu is evenwel de kapitalistenklasse volstrekt niet identiek met de bourgeoisie, waarvan een verdere nog veel grootere splitsing van belangen het gevolg is.

De moderné bourgeoisie.

De kapitalistenklasse is een maatschappelijk begrip. Zij omvat het ondernemersdom, dus de kapitaalbezitters, die loonarbeiders aan 't werk hebben. De bourgeoisie is een politiek begrip, welks sociale inhoud aan voortdurende veranderingen onderworpen is. De bourgeoisie is thans niet meer datgene, wat ze in de 18e eeuw was, en ze onderscheidt zich zeer wezenlijk van haar toestand in het midden van de vorige eeuw. Het eigenlijke ondernemersdom is in verhouding tot de andere sociale lagen sterk ingekrompen. Men telt in Duitschland nog steeds circa 2 miljoen, nauwkeurig 1.977.122 zelfstandigen in de industrie. Maar wanneer men van dit aantal alleen maar de bedrijven van één persoon, waartoe 994.743 gerekend worden, aftrekt, blijven er nog slechts 982.378. Dit aantal vermindert dus dadelijk tot op de helft. Onder de laatsten bevinden zich ook vele kleine lieden wier bestaan dikwijls armzaliger is, dan dat van dengene die tot de arbeiders in de groot-industrie gerekend wordt. De rest bevindt zich in volkomen afhankelijkheid van de groote vennootschappen en de banken. Hun zelfstandigheid bestaat nog slechts als statistisch getal, terwijl ze in werkelijkheid van de groot-industrie leven. Daarentegen ontwikkelden zich sterk de liberale beroepen, de werkzaamheden, die met het staats- en gemeentebedrijfsverband en steeg 'het aantal renteniers enorm, die van rente of pensioenen leven. Het aantal rentetrekken bedroeg volgens de laatste beroepstelling van Duitschland 2.278.022. Ook steeg het aantal der hoogere beambten dat alleen in de industrie 686.007 bedraagt.

De politieke invloed van de beurs.

De houding van de zoo samengestelde bourgeoisie is tegenover de kapitalistische politiek zeer ongelijk en verward. Nu eens werpt ze zich, opgezweept door de verschrikking van de naderende sociale revolutie, op tot de woedende beschermster der bestaande eigendomsorde dan weer is ze in oppositie tegen het grootkapitaal. Twee momenten zijn daarbij in 't bijzonder in oogenschouw te nemen.

Ten eerste de verbinding tusschen het kapitalistisch belang en de bourgeoisie door-middel van de beurs.

Bij de vele renteniers, die van hun vermogen leven, ligt dit wel voor de hand. Het aantal daarvan is overigens, wanneer men de gepensioneerde arbeiders, dus degenen, die invaliditeits- of ongevalpensioenen ontvangen, er af trekt, ongeveer een miljoen. Beurswaarden bezitten echter ook zeer velen, die er niet van leven, wier hoofdkomen dus uit andere bronnen vloeit. Men kan zoo ongeveer de gezamenlijke bourgeoisie tot het beurspubliek rekenen. Naast den invloed van de beurs op de regeering, die op haar kapitaalmacht berust, moet men derhalve steeds meer met den invloed van de beurs op het publiek rekenen. Deze kwam bijzonder in 't oog loopend uit bij de Engelsche verkiezingen in 1906, en voordien bij de verkiezingen voor den Duitschen rijksdag in 1907. Als beurspubliek toont zich de bourgeoisie veel meer bij de kapitalistische staatspolitiek geïnteresseerd, dan bij de kapitalistische uitbuitingsmethoden. Haar belangstelling is in zooverre ook geen uitsluitend nationale meer, omdat ook de beurspeculatie geen nationale grenzen kent. Het groote beurspubliek is een beweeglijk volk, dat zeer de opwellingen van het oogenblik volgt. Nu eens is het misschien in begeestering voor een nieuw toltarief, omdat het een steiging der koersen van de inheemsche industriele maatschappijen voorspelt, een ander maal kan het met dezelfde levendigheid de export-politiek verdedigen, omdat zijn speculatie steunt op de export-industrieën en den handel. Het dweept met koloniën, maar elke mislukking van de koloniale politiek brengt het tot wilde oproer. Nooit toonde zich dat zoo pakkend, als bij de Duitsche rijksdagverkiezingen in 1907, toen de regeering, wier koloniale politiek zoo juist een storm van veront rusting veroorzaakt had, met behulp der koloniale politiek de verkiezingen voerde. Het beurspubliek is tegelijk imperialistisch en cosmopolitisch. Het wil den vrede en hetst toch zelf steeds het meest tot den oorlog. Bij elke vraag is er tweespalt: streeft de eene partij naar het eene, dan streeft de andere naar het tegenovergestelde, en maakt de mislukking van het eerste tot de voorwaarde van haar eigen succes. De belangen-tegenstellingen van de kapitalistische concurrentie, die het ondernemersdom in vijandelijke groepen verdeelen, worden door de beurs tot algemeene tegenstellingen gemaakt, die dikwijls ook het belang van den afzonderlijken kapitaalbezitter splitsen en in tegenstellingen oplossen, de openbare meening heen en weer slingeren, zoodat ze wilde politieke maastroomden vormt.

De door de beurs bewerkte ontbinding en gemakkelijke beweeglijkheid van het politieke belang der bourgeoisie zijn de oorzaak, dat de kapitalistische staatspolitiek van onze dagen sensaties noodig heeft. In de kritieke politieke momenten, wanneer haar klasse- of staatsbelang op het spel staat, is de bourgeoisie solidair. Is echter de tijd niet van dien aard dat groote beslissingen te wachten zijn, dan moet de sensatie gemaakt worden. Dan wordt het roode spook voor den dag gehaald, het oorlogs- en revolutiegevaar opgeroepen. De regeeringspolitiek van de kapitalistische staten werkt nog slechts met ontplofbare stoffen, zonder knal-effect kan ze niet meer. PARVUS.

Ingezonden.

W. R.

Zij, die er niet al te veel tegen opzien *Het Volk* te lezen, zijn de laatste veertien dagen onthaald op enkele stukjes over *De Tribune* en de *Tribunisten*, waarin hun opgedischt werden enkele „praatjes van Wijnkoop”. De vroolijkheid, die bij mij steeds opgewekt

wordt bij 't lezen van dergelijke stukjes in *Het Volk*, heeft na eenige dagen plaats gemaakt voor een bedenkelijke trek op 't gelaat, doordat *De Tribune* geen enkele poging deed, om ook bij deze gelegenheid de strijdwijze van de Volksredactie in 't juiste licht te zetten. Velen zullen met mij dan ook wel gedacht hebben: „Hoe zit dat nu toch?” Wat is de reden, dat de redactie zwijgt? Vindt zij het soms de moeite niet waard op die kwesties in te gaan? Maar waarom heeft Wijnkoop dan in 't geheel maar niet gezweept? Wat moeten we antwoorden, als een Volkslezer ons voor de voeten werpt: „Die Wijnkoop liegt er maar op los?” De ware toedracht weten we niet; we moeten dus onze schouders ophalen of moeten we soms als vaststaande aannemen, dat W. altijd waarheid spreekt en zoo wij dit al doen, zullen de Volkslezers dit eveneens doen? In ieder geval, zooveel mogelijk moeten we oppassen het vertrouwen van de arbeiders niet te verliezen en alle schijn van wantrouwen te vermijden. Dan alleen kunnen we een gezonde propaganda voeren. Vandaar dat ik het zwijgen van de redactie niet kan goedkeuren.

Leiden.

H. W. HAGEMAN.

NASCHRIFT VAN DE REDAKTIE.

Enkele woorden tot antwoord aan pg. Hageman. De Redactie zwijgt op het relletje van *Het Volk*, omdat ze zooals steeds met *Het Volk* wil polemiseren over de verschillen tusschen het Socialisme en de Arbeiders Partij, maar niet over de futiliteiten waarover de Redactie van *Het Volk* het gaarne wil brengen. Wie zich nog niet weet te helpen, wanneer notabene een Volkslezer hem voor de voeten werpt „die Wijnkoop liegt er maar op los”, die is niet te helpen. Voor de waarheidsliefde van *Het Volk* in deze zooals in andere kwesties, willen we nog even wijzen op één der voor een ieder blijkbare onwaarheid van dat blad in zijn nummer van 12 Oktober jl. onder het opschrift „Jezuiten-moraal”. Het blad zegt daar, dat „Wijnkoop in een Haagsche vergadering buiten afwezigheid der pers (wij cursiveeren R. T.) opgesneden heeft” en, terwijl *Het Volk* zelve het relletje begonnen is naar aanleiding van wat de verslaggever van *De Klok* over deze openbare vergadering in zijn blad schreef. Ware de verslaggever van *Het Volk* wat beter in orde — vergissen we ons niet, dan was ook een verslaggever van *Het Volk* in die openbare vergadering aanwezig — dan kon *Het Volk* zelf in het vervolg de waarheid omtrent hetgeen in openbare vergaderingen gezegd wordt aan zijn lezers voorleggen. Wij evenwel zijn niet geneigd ons in de leugens en verdachtmakingen van *Het Volk* te begeven. Wij hebben beters te doen.

Van de Afdelingen.

Amsterdam. Woensdag sprak Hooze voor den Socialisten-Bond over: *Waarom Anti-Sociaaldemocratisch geslemd?* Wijnkoop, een paar S. D. A. P.-ers, en een Socialistenbondner kwamen in debat.

Den Haag. Voor een goed bezochte vergadering sprak Zondagochtend Wijnkoop over den Duitschen partijdag. Eenig debat over onderdeelen met een jong S. D. A. P.-er. — Een collecte voor de Leidsche kettingsmeden bracht f 2,50 op; en werd voor f 1.— aan lectuur verkocht.

Op twee andere vergaderingen in deze week werd bovendien nog voor ongeveer f 2.— lectuur verkocht. Voor den straatverkoop zijn nog steeds meer colporteurs noodig.

A. S. Zondagochtend half twaalf zijn al onze leden present op het stationsplein (Holl. spoor) om achter onze banier mee te gaan in den bakkersoptocht.

Rotterdam. Maandag 10 Oct. vergaderde de afdeling huis-houdelijk. Er werd een regeling getroffen omtrent de colportage: een nieuwe club werd opgericht met aanvankelijk genoeg leden, wat niet wegneemt dat we de leden, die zich nog niet hebben opgegeven, dringend verzoeken, dit alsnog te doen: voor allen is er werk in elk vorm. Verder werd de wintercampagne voorloopig geregeld: er zullen o.a. cursussen plaats vinden over de Duurte in het Militarisme. De secretaris De Lange was door particuliere omstandigheden gedwongen zijn functie naar te leggen: in zijn plaats werd gekozen v. Langeraad, terwijl Mejuffrouw Peters ze secretaris werd.

Donderdag 6 Oct. debatteerde v. Ravesteijn op de vergadering der S. D. A. P. die als protest dienen moest tegen het vlootbezoek hier ter stede en tegen de werving voor de marine.

De rede van het kamerlid Hugenholtz gaf onze debater aanleiding om er op te wijzen hoe schandelijk de houding van de kamerfractie der S. D. A. P. juist tegenover het marxisme is geweest. Hugenholtz' rede stond zoo laag mogelijk; zijn repliek werd gevormd door eenige grapjes.

Zondag 9 Oct. debatteerde v. Ravesteijn met Hooze en Samson die voor den Socialistenbond spraken.

Zaandam. Donderdag sprak Wijnkoop voor een vergadering van de Dageraad ter eere van de nagedachtenis van Ferrer over de beteekenis van de revolutionaire bewegingen in Spanje en Portugal

Van de Colp. Comm.

De opkomst voor de colportage gaat de laatste weken minder goed. Eenige partijgenooten, die vrij goede plaatsen ter colportage hadden, moesten ophouden en de oproep voor plaatsvervangers had tot dusverre nog geen succes. Bovendien wacht een heele hoop brochures op colporteurs. Wie zich beschikbaar wil stellen voor colportage in Zaandam, geve zich spoedig op. Daar moet binnenkort een vergadering belegd worden. *Laten allen komen in d'Geelvink.*

Korrespondentie.

— Partijgenooten of geestverwanten, die in het bezit zijn van *Het Volk* 1909 en 1910 (desnoeds inkompleet) en dat willen afstaan voor het archief der partij, worden verzocht, bericht te zenden aan Mannoury te Vlissingen. Vracht en port worden vergoed.

Verscheiden stukken, rubrieken en ingezonden stukken moesten blijven liggen.

Advertentiën

S. D. P. Afd. AMSTERDAM.

DRINGENDE Huish. Vergadering op Woensdag, 19 October, 8^{1/2} uur in d'Geelvink, Singel b/d Munt. Agenda: 1. Candidaatstelling voor het P. B. Afwezige kandidaten kunnen slechts gesteld worden, wanneer een verklaring aanwezig is, dat zij bereid zijn de functie te aanvaarden. 2. Verkiezing van een bestuurder. 3. Verantwoording gedelegeerde in de Zaaier. 4. Voorstellen Gaitow en Luteraan. 5. Wintercampagne. Opkomst van alle leden is noodig